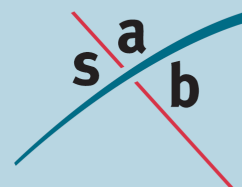

Aanvulling planMER

Bestemmingsplan Buitengebied West Maas en Waal

Gemeente West Maas en Waal

Datum: 21 juni 2013
Projectnummer: 120710

INHOUD

TOELICHTING

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Wetswijziging	4
1.3	Leeswijzer	4
2	Waterberging	5
3	Mestvergisting en definitie grondgebonden veehouderij	6
3.1	Mestvergisting	6
3.2	Definitie grondgebonden veehouderij	6
4	Gevolgen bestemmingsplan op Natura 2000-gebieden	9
4.1	Uitkomsten planMER	9
4.2	Advies Commissie voor de m.e.r.	10
4.3	Wetswijziging	10
5	Conclusie	18

Bijlagen:

- 1. Advies Commissie voor de m.e.r.*
- 2. Overzicht rekenpunten*

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente West Maas en Waal herzielt het huidige vigerende bestemmingsplan voor het buitengebied uit 1997, omdat deze niet meer aansluit op de feitelijke situatie, op de nieuwe beleidsinzichten en op de huidige behoeften van de bewoners en gebruikers van het gebied. Met een nieuw bestemmingsplan beschikt de gemeente over een actueel plan voor een groot deel van het buitengebied. Daarmee wordt tevens voldaan aan de wettelijke eis dat bestemmingsplannen elke tien jaar moeten worden herzien.

Omdat vanwege mogelijke gevolgen van dit bestemmingsplan voor de nabijgelegen Natura 2000-gebieden een passende beoordeling moet worden opgesteld (bij maximalisatie van het bestemmingsplan zijn significante effecten niet uit te sluiten) en omdat het bestemmingsplan kaderstellend is voor m.e.r.(beoordelings)-plichtige conform het Besluit m.e.r. activiteiten is de plan-m.e.r. doorlopen. De uitkomsten van deze plan-m.e.r. zijn vastgelegd in het planMER Bestemmingsplan Buitengebied West Maas en Waal d.d. 1 november 2012.

Ten tijde van de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan is het planMER tevens ter advisering aan de Commissie voor de m.e.r. (hierna: Commissie) voorgelegd. De Commissie heeft op 29 januari 2013 advies uitgebracht over het opgestelde planMER (rapportnummer 2669-66). Het advies is als bijlage 1 bij deze aanvulling gevoegd.

De Commissie is positief over de heldere en navolgbare beschrijving van de effecten van de ontwikkelingen die het bestemmingsplan maximaal mogelijk maakt. De diepgang van de analyses past bij het abstractieniveau van het plan. Verder bevat het MER een aantal zinvolle mitigerende maatregelen en zijn duidelijke aanbevelingen voor het bestemmingsplan geformuleerd.

Wel signaleert de Commissie bij de toetsing van het MER enkele tekortkomingen en wordt het opheffen daarvan essentieel geacht voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan. De gesignaleerde tekortkomingen zijn:

- Uit het MER blijkt dat bij de twee beschreven ontwikkelscenario's aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden Waal' door verstoring door depositie van stikstof niet kan worden uitgesloten. Het MER werkt echter geen alternatieven of combinatie(s) van mitigerende maatregelen uit waarmee deze aantasting met zekerheid kan worden voorkomen. Het MER beschrijft dus geen uitvoerbaar alternatief.
- Bij het in kaart brengen van de milieugevolgen van het plan zijn uitgangspunten gekozen die niet in overeenstemming zijn met de randvoorwaarden die het plan stelt. Het gaat om het aantal dieren dat bij grondgebonden veehouderijen gehouden kan worden en om het mogelijk maken van mestvergisting.
- In het MER ontbreekt een analyse van de gevolgen voor het milieu verbonden aan het uitbreiden van de waterberging ten zuiden van Beneden – Leeuwen.

Om tegemoet te komen aan de belangrijkste opmerkingen van de Commissie is voorliggende aanvulling opgesteld. Op basis van het planMER en deze aanvulling kan het bevoegd gezag een afgewogen keuze maken voor de definitieve inhoud van het bestemmingsplan.

1.2 Wetswijziging

Op 25 april jl. is de 'Wijziging van de Crisis- en herstelwet en diverse andere wetten in verband met het permanent maken van de Crisis- en herstelwet en het aanbrengen van enkele verbeteringen op het terrein van het omgevingsrecht' in werking getreden. Deze wet heeft ook de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nbw 1998) gewijzigd, in die zin dat de werking van de zogenaamde stikstofvoorziening van artikel 19kd van de Nbw 1998 wordt verbreed naar plannen.

Deze wetswijziging is zonder overgangsrecht in werking getreden. Dit betekent dat er bij de vaststelling van het bestemmingsplan rekening moet worden gehouden met dit gewijzigde artikel 19kd. Om daaraan invulling te geven wordt in deze aanvulling ingegaan op de volgende twee aspecten:

1. de wijze waarop artikel 19kd Nbw 1998 is geïnterpreteerd;
2. de gevolgen van artikel 19kd Nbw 1998 voor het bestemmingsplan Buitengebied West Maas en Waal.

De beschrijving van de wetswijziging en de gevolgen daarvan voor het bestemmingsplan Buitengebied West Maas en Waal is een aanvulling op de eerste opmerking van de Commissie.

1.3 Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk wordt in hoofdstuk 2 ingegaan op de waterberging ten zuiden van Beneden-Leeuwen. In hoofdstuk 3 komt de tweede opmerking van de Commissie aan bod over het aantal dieren bij grondgebonden veehouderijen en de mestvergistings. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 ingegaan op de wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 en de gevolgen daarvan voor het bestemmingsplan Buitengebied West Maas en Waal. Het rapport wordt afgesloten met een conclusie (hoofdstuk 5).

2 Waterberging

In het planMER en het bestemmingsplan Buitengebied wordt melding gemaakt van een wateropgave die middels een wijzigingsbevoegdheid gerealiseerd kan worden langs de N322. Deze wijzigingsbevoegdheid is echter niet juist, want deze waterberging is al gerealiseerd. Er is voor deze waterberging in 2006 al een m.e.r. doorlopen. Deze is opgenomen in het `Milieueffectrapport N322, Omleiding Beneden-Leeuwen – Druten` en de `Ontwerp-partiële streekplanherziening betreffende nieuw tracé van de N322 Druten/beneden-leeuwen en herbegrenzing EHS`.

De wijzigingsbevoegdheid wordt uit het bestemmingsplan gehaald.

3 Mestvergisting en definitie grondgebonden veehouderij

3.1 Mestvergisting

In het planMER is in het maximale scenario rekening gehouden met een mestvergistingsinstallatie op elk bouwblok. In het bestemmingsplan is het echter niet mogelijk om een mestvergistingsinstallatie te realiseren. Een mestvergistingsinstallatie brengt veiligheidsrisico's met zich mee en dient gezien te worden als een risicovolle inrichting, dit is dus niet zomaar mogelijk binnen het bestemmingsplan. Abusievelijk is dit in het planMER meegenomen.

Mestvergistingsinstallaties worden in het bestemmingsplan Buitengebied niet toegestaan.

3.2 Definitie grondgebonden veehouderij

Naar aanleiding van de opmerking van de Commissie heeft een heroverweging plaatsgevonden over de begripsbepaling van grondgebonden veehouderij in het bestemmingsplan Buitengebied West Maas en Waal.

In het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied West Maas en Waal was een grondgebonden agrarisch bedrijf:

een agrarisch bedrijf dat is gericht op het ontwikkelen van activiteiten waarbij de productie geheel of nagenoeg geheel afhankelijk is van het producerend vermogen van de grond (als productiemiddel) waar het bedrijf over kan beschikken.

Dit betekent dat het veevoer in hoofdzaak wordt betrokken van eigen of gepacht land in de omgeving van het bedrijf en de geproduceerde mest op deze gronden kan worden toegepast. Deze definitie komt niet overeen met hetgeen is beschreven in het maximale scenario. Daarin wordt uitgegaan dat grondgebonden bedrijven op de oeverwallen en in zone B van de komgronden zich kunnen ontwikkelen tot bedrijven van 2 ha melkrundervee. Daarbij wordt de relatie met de grond waarover het bedrijf beschikt losgelaten en wordt gerekend aan de hand van het aantal dieren dat maximaal binnen het bouwvlak kan worden ondergebracht. Dit leidt tot grotere aantallen rundvee dan wanneer de definitie van grondgebonden wordt gevolgd en er dus wordt uitgegaan van de draagkracht van de grond waarover het bedrijf beschikt.

Kort gezegd komt het er dus op neer dat als deze definitie wordt gehandhaafd er geen ruimte is om meer dieren te houden door de productiecapaciteit voor het voer. De rundveebedrijven kunnen dus eigenlijk helemaal niet groter groeien. Dit staat haaks op hetgeen nu berekend is en wat de gemeenteraad voor ogen heeft.

Dit heeft er toe geleid dat gezocht is naar een nieuwe begripsbepaling, met name om deze tegemoet te laten komen aan de wensen van de gemeenteraad. Het is bedoeling dat er rekening wordt gehouden met het feit dat er ook voer wordt aangekocht voor bepaalde stalsystemen.

Het verschil tussen grond- en niet grondgebonden landbouw wordt bepaald door de mate waarin de agrarische productie van het bedrijf afhankelijk is van het voortbrengend vermogen van onbebouwde grond uit de omgeving. Bij grondgebonden veehouderij betekent dat het veevoer afkomstig moet zijn uit de directe omgeving van het bedrijf. Echte 100% grondgebonden bedrijven bestaan niet meer. Vee wordt steeds meer gevoed met (kracht)voer/brokken van een mengvoederfabrikant. Bij bedrijven doet zich een verschuiving voor van grondgebonden naar niet-grondgebonden door het toenemende gebruik van brokken. Brokken beginnen een substantieel deel uit te maken van het voer voor koeien en dit leidt ertoe dat deze dieren niet meer buiten gehouden hoeven te worden.

Volgens provinciale juristen is met de huidige RO-definitie bedoeld dat grondgebonden veebedrijven circa 75%-90% van het veevoer binnen 1 tot 3 kilometer van het bedrijf produceren, wil er nog redelijkerwijs sprake zijn van een grondgebonden bedrijf, oorspronkelijk ging het zelfs over gronden direct grenzend aan de locatie waar de productie plaatsvond. Dit leidt er eigenlijk toe dat heel veel bedrijven nu dus niet meer bestempeld kunnen worden als grondgebonden. Toch is het ook niet de bedoeling om de van oorsprong grondgebondenheid van bedrijven te verliezen. Alleen de grens wordt wat opgeschoven.

In het concept van de nieuwe Omgevingsvisie van de Provincie wordt het volgende gesteld dat de provincie footloose melkveebedrijven uitsluit. Gemeenten worden gevraagd in hun bestemmingsplannen, waar dat van toepassing is, een definitie van grondgebonden bedrijf op te nemen. Een passage "...waarbij het gebruik van de agrarische gronden noodzakelijk is voor het functioneren van het agrarisch bedrijf..." biedt gemeenten de mogelijkheid om 'footloose' bedrijven te weren. Immers, een buitengebied met alleen maar niet-grondgebonden agrarische bedrijvigheid is evenmin wenselijk.

Dit heeft geresulteerd in de navolgende begripsbepaling:

een grondgebonden agrarisch bedrijf is een agrarisch bedrijf dat functioneel van, hoofdzakelijk zelfstandig in eigendom zijnde, gehuurde of gepachte grond, als productiefactor afhankelijk is voor het houden van dieren, de teelt van (voeder)gewassen of de weidegang van vee, zoals een veehouderij `niet intensief`, akkerbouw- of tuinbouwbedrijf.

Deze begripsbepaling heeft geleid tot ook een aanpassing van de begripsbepaling voor een niet-grondgebonden agrarisch bedrijf, te weten:

een niet-grondgebonden agrarisch bedrijf is een agrarisch bedrijf dat functioneel niet of nagenoeg niet afhankelijk is van grond als productiefactor, maar waarvan de productie geheel of nagenoeg geheel plaatsvindt in gebouwen, zoals varkens-, kalver- of pluimveefokkerij, champignonkwekerij of pot- en containerteelt.

Ook de nieuwe begripsbepaling voor een grondgebonden agrarisch bedrijf maakt dat de opmerking van de Commissie, dat er nog steeds niet gerekend is in overeenstemming met de randvoorwaarde die in het plan voor grondgebonden landbouw, op zich terecht blijft. Er is echter niet voor gekozen nieuwe berekeningen uit te voeren, die rekening houdt met deze definitie. Zeker is dat de uitkomst tot minder ammoniakdepositie zal leiden, maar vanwege het feit dat nog steeds een groei van het aantal dieren mogelijk is, blijven significante effecten niet uit te sluiten. Om die reden is geïnves-

teerd naar het zoeken naar een wel uitvoerbaar alternatief. In het volgende hoofdstuk wordt hier dieper op ingegaan.

4 Gevolgen bestemmingsplan op Natura 2000-gebieden

4.1 Uitkomsten planMER

In het MER is het voorontwerpbestemmingsplan vertaald in een tweetal scenario's. Een maximaal ('worst case') scenario waarmee de maximale ontwikkelingsmogelijkheden van het bestemmingsplan worden beoordeeld en een realistisch scenario dat uitgaat van 'enige' ontwikkeling in het buitengebied. De ontwikkelingsmogelijkheden in beide scenario's zijn beperkt tot ontwikkelingen in de landbouw en de ontplooiing van 'nevenactiviteiten', variërend van toerisme en recreatie tot energieopwekking door kleine windmolens.

Deze scenario's zijn beoordeeld ten opzichte van de feitelijke situatie. De feitelijke situatie was tot de inwerkingtreding van het gewijzigde artikel 19kd van de Natuurbeschermingswet 1998 de referentiesituatie in de passende beoordeling. Op deze wetswijziging wordt later in dit hoofdstuk nog uitgebreid op teruggekomen. In de passende beoordeling is beoordeeld wat de maximalisatie van het bestemmingsplan betekent voor de in en in de nabijheid van het plangebied gelegen Natura 2000-gebieden. De referentiesituatie in het kader van de plan-m.e.r. betreft de bestaande toestand van het milieu inclusief de autonome ontwikkelingen. Autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die plaatsvinden zonder dat het voornemen of één der alternatieven worden uitgevoerd. Het blijkt dat er geen concrete plannen en initiatieven binnen de gemeente bekend zijn met betrekking tot uitbreiding of inkrimping van de veestapel. Ook zijn er geen plannen bekend voor maatregelen die zullen leiden tot een lagere stikstofemissie. Dit betekent concreet dat de referentiesituatie in het planMER gelijk is aan de referentiesituatie uit de passende beoordeling.

De beoordeling in het MER van de ontwikkelscenario's ten opzichte van de referentiesituatie is als volgt.

Thema	Criterium	Realistisch scenario	Maximum scenario
Natuur	Natura 2000-gebied Beoordeling stikstofdepositie t.o.v. van de feitelijke situatie en de autonome ontwikkeling	-	--

Geconcludeerd wordt dat de stikstoftoename in het maximumscenario dusdanig hoog is dat, ondanks een autonome daling van achtergrondconcentratie in 2020, het bereiken van een goede staat van instandhouding of het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen, wordt belemmerd. In het realistisch scenario is de bijdrage aan de stikstofdepositie door de veehouderij bedrijven vele malen lager. Waar de depositie zich exact zal voordoen is echter niet te voorspellen en is zeer afhankelijk van de individuele ontwikkelingen. Wel is duidelijk dat iedere uitbreiding in het realistisch scenario kan leiden tot significant negatieve effecten. Ook is echter duidelijk dat een kleine planbijdrage, gezien de overige ecologische procesfactoren zeker geen significant negatief effect zal opleveren. De verwaarloosbare verslechtering is ecologisch niet aantoonbaar en staat de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen niet in de weg.

De planbijdrage van het bestemmingsplan kan -zonder aanvullende maatregelen- echter niet gezien worden als een kleine bijdrage. Het feit dat ecologische procesfactoren belangrijk zijn, biedt wel ruimte voor enige ontwikkeling omdat de planbijdrage niet volledig tot 0 moet worden teruggedrongen.

Vervolgens worden er maatregelen voorgesteld om te hoge belasting te voorkomen. Aan geen van deze maatregelen wordt op enige wijze tegemoet gekomen in het bestemmingsplan.

4.2 Advies Commissie voor de m.e.r.

De Commissie heeft in haar advies van 29 januari 2013 geoordeeld dat het MER geen alternatieven of combinatie(s) van mitigerende maatregelen uitwerkt, waarmee aantasting van de natuurlijke kenmerken en waarden van het Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden Waal' kan worden uitgesloten. Het MER beschrijft dus geen uitvoerbaar alternatief.

Dit oordeel van de Commissie voor de m.e.r. is van vóór de eerder genoemde wetswijziging en gebaseerd op artikel 19j Nbw 1998. Ingevolge artikel 19j, eerste lid, houdt een bestuursorgaan bij het nemen van een besluit tot het vaststellen van een plan dat, gelet op de instandhoudingsdoelstelling voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, rekening met de gevolgen die het plan kan hebben voor het gebied. Dit betekent dat bestemmingsplannen de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden niet mogen aantasten. Nu geen van de voorgestelde maatregelen op een zodanige wijze zijn verankerd dat er met zekerheid kan worden gesteld dat volledige benutting van het bestemmingsplan tot significante effecten leidt, is het bestemmingsplan in strijd met artikel 19j Nbw 1998.

4.3 Wetswijziging

4.3.1 Inleiding

Zoals in paragraaf 1.2 van deze aanvulling is aangegeven is op 25 april 2013 artikel 19kd Nbw 1998 gewijzigd. Artikel 19kd Nbw 1998 is een artikel dat bij de inwerking-treding op 31 maart 2010 van de Crisis- en herstelwet in de Nbw 1998 is opgenomen. Op grond van het toen in werking tredende artikel worden de mogelijke negatieve effecten op de voor stikstof gevoelige habitats niet meegenomen in de beoordeling van de aanvraag om natuurbeschermingswetvergunning als geen sprake is van een toename aan stikstofdepositie ten opzichte van de in de wet opgenomen referentiedatum. Dit betekent dat het artikel alleen van betekenis was voor het uitvoeren van projecten en andere handelingen waarvoor een vergunning nodig is. Door de Raad van State is ook expliciet bepaald dat de regeling uit artikel 19kd niet voor plannen geldt. Door de wetgever is echter gemeend dat het wel de bedoeling is dat artikel 19kd ook op plannen van toepassing is, om welke reden het artikel is aangepast.

4.3.2 Interpretatie wetswijziging

De wijziging van de Nbw 1998 heeft betrekking op de referentiesituatie. Tot 25 april 2013 moest de maximalisatie van het nieuwe bestemmingsplan op grond van artikel 19j van de wet en de jurisprudentie getoetst worden ten opzichte van de feitelijke legale situatie. Hierop is ook het advies van de Commissie voor de m.e.r. nog gebaseerd.

Vanaf 25 april 2013 moet de maximalisatie van het nieuwe bestemmingsplan voor wat betreft de gevolgen voor het aspect stikstof getoetst worden aan het op de referentiedatum¹ geldende bestemmingsplan of het daarna van kracht geworden bestemmingsplan. Op grond van art. 19kd Nbw 1998 behoeft het bevoegd gezag bij het vaststellen van een bestemmingsplan voor het buitengebied niet de gevolgen die het plan kan hebben door het veroorzaken van stikstofdepositie op een Natura 2000-gebied te betrekken, indien er per saldo geen toename is van de ammoniakdepositie ten opzichte van de referentiesituatie.

Voor Vogelrichtlijngebieden is de referentiedatum de datum waarop het Vogelrichtlijngebied als zodanig is aangewezen. Voor Habitatrictlijngebieden is de referentiedatum 7 december 2004 of later indien het Habitatrictlijngebied later dan 7 december 2004 is aangewezen.

De gedeelten van de Uiterwaarden Waal en Neder-Rijn die zijn gelegen binnen het invloedsgebied² van het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied West Maas en Waal zijn beiden een Vogelrichtlijngebied. De gebieden Uiterwaarden Waal en Uiterwaarden Neder-Rijn zijn in het verleden door voormalig minister van LNV C. Veerman aangewezen als Vogelrichtlijngebied. Uiterwaarden Neder-Rijn is op 25 april 2003 definitief aangewezen. Uiterwaarden Waal is op 24 maart 2000 definitief aangewezen.

Er wordt in het artikel 19kd Nbw 1998 in eerste instantie een onderscheid gemaakt voor plannen die van kracht zijn op het moment van de referentiedatum, in dit geval 25 april 2003 respectievelijk 24 maart 2000 en voor plannen die van kracht zijn geworden na deze data (artikel 19kd lid 1 onder a en artikel 19kd lid onder b).

Het thans nog geldende bestemmingsplan Buitengebied West Maas en Waal dateert uit 1997. Dit betekent dat dit plan vigerend was op de referentiesituatie. Om dit bestemmingsplan als referentie te kunnen nemen, moet vervolgens worden aangetoond

¹ De referentiedatum is:

a. voor gebieden ter uitvoering van de Habitatrictlijn:

1°. 7 december 2004, of

2°. de datum waarop het desbetreffende gebied door de Europese Commissie tot een gebied van communautair belang is verklaard ter uitvoering van de Habitatrictlijn, voor zover die verklaring plaatsvindt na 7 december 2004;

b. voor gebieden ter uitvoering van de Vogelrichtlijn de datum waarop het desbetreffende gebied is aangewezen ter uitvoering van deze richtlijn.

² Voor het invloedsgebied is in deze aanvulling aangesloten op hetgeen is beschreven in paragraaf 3.1 van de passende beoordeling over betrokken Natura 2000-gebieden. Hier is een afstand van 10 kilometer aangehouden. Deze afstand wordt, zo wordt in de passende beoordeling gesteld, door de Commissie voor de m.e.r. gehanteerd als algemeen geaccepteerde grens.

dat het plan niet of niet in betekenende mate is gewijzigd, hetgeen moet worden beschouwd in samenhang met de voorwaarde dat het plan sedert de referentiedatum per saldo geen toename van stikstofdepositie op de voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied mag hebben veroorzaakt. Hoe deze voorwaarde moet worden uitgelegd is ten tijde van het opstellen van deze aanvulling nog niet helemaal duidelijk, om welke reden niet zonder meer gesteld kan worden dat een vergelijking kan worden gemaakt met het bestemmingsplan dat van kracht is op de referentiedata. Dit betekent dat er dus teruggevallen wordt op artikel 19kd lid 1 onder b. Namelijk het betreft een plan dat wel vigerend was op de referentiedata, maar dat nadien in betekenende mate is gewijzigd.

Over de uitleg van artikel 19kd lid onder b Nbw 1998 heeft de Raad van State op 25 april 2012 uitspraak gedaan³. Dit is weliswaar over het oude artikel 19kd, dat alleen betrekking had op de vergunningaanvraag, maar de uitspraak is desondanks toepasbaar op het huidige artikel 19kd. In deze uitspraak overweegt de Afdeling dat de toepassing van artikel 19kd lid 1 sub a Nbw 1998 anders is dan de toepassing van artikel 19kd lid 1 sub b Nbw 1998. Uit deze uitspraak kan worden geconcludeerd dat voor "onderdeel a" de referentiedatum als uitgangspunt geldt en voor "onderdeel b" geldt de voortzetting van de huidige situatie als referentie.

De Afdeling overwoog:

Dit onderdeel (b) acht bepalend of de stikstofdepositie als gevolg van de voorgenomen activiteit in samenhang met de voor die activiteit getroffen maatregelen "per saldo" niet is toegenomen of zal toenemen. Anders dan in onderdeel a, waarin de woorden "sedertdien per saldo" erop duiden dat het gaat om de gevolgen sedert de referentiedatum, wordt in onderdeel b, waarin het woord "sedertdien" ontbreekt, geen verbinding met de referentiedatum gelegd, maar met de aanvang van het gebruik of de wijziging in betekenende mate van het gebruik.

Dit toegepast op plannen betekent dat een vergelijking dient te worden gemaakt tussen enerzijds de in 2013 te verwachten stikstofdepositie bij voortzetting van het huidige plan en anderzijds de in dit jaar te verwachten stikstofdepositie na inwerkingtreding van het nieuwe bestemmingsplan.

Concluderend kan worden gesteld dat de vigerende bestemmingsplannen als referentiekader kunnen worden genomen. Dit sluit ook aan op de visie van de Commissie op de wetwijziging. De Commissie heeft namelijk op haar website het volgende staan: *"Gelet op de meest waarschijnlijke bedoelingen van de wetgever gaat de Commissie er in haar toetsingen van uit dat de effecten van stikstofdepositie als gevolg van plannen moeten worden vergeleken met het vigerende planologische kader."*⁴

³ Raad van State van 25 april 2012, zaaknummers 201105573/1/A4 en 201105587/1/A4

⁴

http://www.commissiener.nl/actueel/2013april/Wijziging_Natuurbeschermingswet_belangrijk_voor_gemeenten

4.3.3 Gevolgen voor de passende beoordeling en het MER

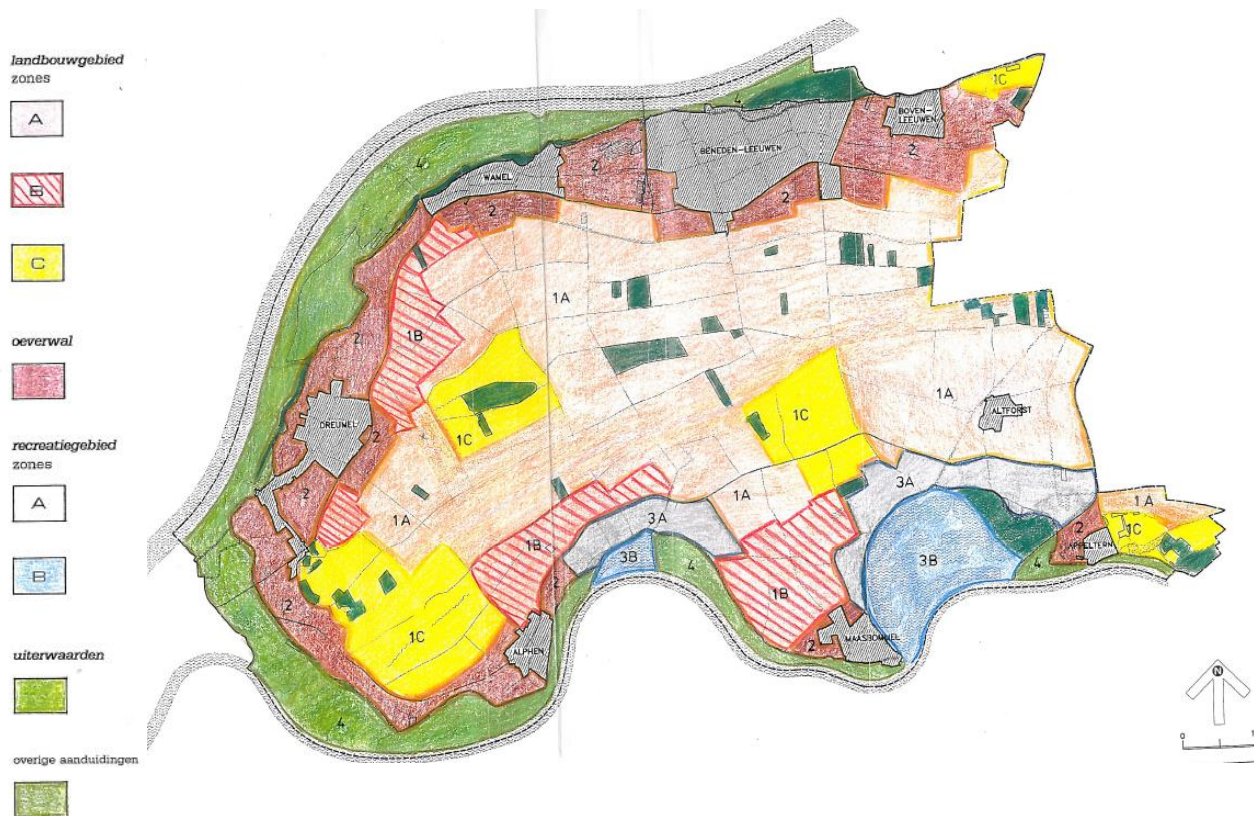
4.3.3.1 Uitvoeren van berekeningen

Ter toepassing van artikel 19kd lid 1 onder b als referentiesituatie ten opzichte waarvan het nieuwe bestemmingsplan beoordeeld moet worden is een overzicht gemaakt van de maximale mogelijkheden van het vigerende bestemmingsplan. Het vigerende bestemmingsplan is het bestemmingsplan Buitengebied uit 1997. In 2004 is het bestemmingsplan Buitengebied, correctieve herziening 2004 vastgesteld. Dit bestemmingsplan heeft een aantal artikelen gewijzigd en aangevuld.

Vigerend bestemmingsplan

In het vigerende bestemmingsplan zijn drie agrarische bestemmingen opgenomen: agrarisch gebied, agrarisch gebied met landschapswaarden en uiterwaarden. De agrarische gronden zijn bestemd voor de uitoefening van het agrarisch bedrijf. Een agrarisch bedrijf is in de begripsbepaling omschreven als een bedrijf dat is gericht op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen en/of het houden van dieren. Hieronder vallen dus zowel de grondgebonden als de niet-grondgebonden agrarische bedrijven. Op de verbeelding is aan elk agrarisch bedrijf een agrarisch bouwperceel toegekend. De bouwgrenzen kunnen overschreden worden tot een maximale maat van 1,5 ha per bouwperceel. De bedrijfsgebouwen binnen dit bouwperceel mogen een maximale bouwhoogte krijgen van 12,5 meter.

Middels een wijzigingsbevoegdheid kan een nieuw agrarisch bouwperceel opgenomen worden voor een volwaardig grondgebonden agrarisch bedrijf met een maximale oppervlakte van 1 ha op de gronden op de kaart aangegeven als landbouwgebied zone A en oeverwal. Op de gronden op de kaart aangegeven als landbouwgebied zone B kan zowel een nieuw grondgebonden agrarisch bedrijf als niet-grondgebonden agrarisch bedrijf worden gevestigd.

Toekomstig bestemmingsplan

Het toekomstige bestemmingsplan Buitengebied West Maas en Waal, in welk kader de m.e.r. is doorlopen, kent vier agrarische bestemmingen. Eén van de agrarische bestemming is gelegen over de uiterwaarden. De inhoudelijke regeling hiervoor wijkt niet af van de inhoudelijke regeling van het vigerende bestemmingsplan, met dien verstande dat er nu een goothoogte is voorgeschreven van 6 m. De bouwhoogte is 12,5 m gebleven.

Op bijna alle gronden binnen het bestemmingsplangebied is zowel grondgebonden als niet-grondgebonden agrarische bedrijvigheid toegestaan, met uitzondering van de gronden met de bestemming 'Agrarisch met waarden – Komgebied'. Daar zijn alleen de bestaande intensieve veehouderijen toegestaan.

De op de verbeelding aangegeven bouwvlakken kunnen met een wijzigingsbevoegdheid worden vergroot tot maximaal 2 ha. Binnen deze bouwvlakken zijn bedrijfsgebouwen toegestaan met een goothoogte van 6 m en een bouwhoogte van 12,5 m. De bouwhoogte sluit dus aan op het vigerende bestemmingsplan, maar er is een goothoogte toegevoegd.

Emissiepunten

Zowel voor het vigerende bestemmingsplan als het toekomstige bestemmingsplan zijn, met inachtneming van hetgeen hierboven over de desbetreffende plannen is beschreven, per adres de maximale mogelijkheden inzichtelijk gemaakt. Bedrijven waarvan de agrarische bestemming verdwijnt bij de herziening, de agrarische bestemming reeds middels een postzegelplan is verdwenen of de bestemming nu buiten het plangebied is komen te liggen hebben geen bijdrage aan de stikstofdepositie. De emissie betreft derhalve voor de van toepassing zijnde bedrijven 0 kg NH₃/jaar. De bedrijven die wel in de herziening een agrarische bestemming hebben zijn beschouwd in de berekeningen op basis van het maximaal toegestane bouwvlak. Er is daarbij een onderscheid te maken tussen intensieve veehouderijen en grondgebonden veehouderijen.

- Bedrijven die in de herziening intensieve diersoorten kunnen houden hebben een emissiekengetal per hectare (kg NH₃/jaar) dat gebaseerd is op de zogenaamde Knoppennotitie van de provincie Noord-Brabant (Knoppennotitie, provincie Noord-Brabant, 17 februari 2010). In dit document wordt de maximale invulling van een gesloten varkenshouderij en de maximale invulling van een pluimveehouderij (vleeskuikens) beschreven. De emissiefactor voor een standaard invulling van een gesloten varkenshouderij bedraagt per hectare 9.980 kg NH₃/jaar. Voor een standaard pluimveehouderij bedraagt deze emissiefactor 9.000 kg NH₃/jaar. In de uitgevoerde berekeningen is worst-case uitgegaan dat elk bedrijf dat intensieve diersoorten kan houden een gesloten varkenshouderij betreft. De emissiefactor per hectare is vermenigvuldigd met het maximaal mogelijk bouwvlak. Dit resulteert in de totale emissie per bedrijf. De emissie per bedrijf in kg NH₃/seconde is ingevoerd in het rekenmodel.
- De bedrijven waar alleen grondgebonden diersoorten kunnen worden gehouden wordt een emissiekengetal gehanteerd per hectare dat gebaseerd is op een rapport van het LEI Wageningen UR (Grootschalige landbouw in een kleinschalig landschap, LEI, februari 2010). Hierin wordt de maximale invulling van een standaard melkrundveehouderij beschreven. De emissiefactor per hectare voor een standaard melkrundveehouderij bedraagt 2.043 kg NH₃/jaar. De emissiefactor per hectare is vermenigvuldigd met het maximaal mogelijk bouwvlak. Dit resulteert in

de totale emissie per bedrijf. De emissie per bedrijf in kg NH₃/seconde is ingevoerd in het rekenmodel.

De emissiefactoren zijn weergegeven in de eenheden zoals deze worden weergegeven in de Regeling ammoniak en veehouderij (kg NH₃/jaar). De emissiefactoren zijn vastgesteld in 2011. De emissiefactoren die zijn gehanteerd voor de standaard invulling van een varkenshouderij en een pluimveehouderij komen overeen met de emissiefactoren die corresponderen met de emissiewaarden op basis van BBT/AMvB zoals deze zijn gebruikt in de Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij, vastgesteld op 25 juni 2007 door de Minister van Volkshuisvesting.

Tabel1: Invulling standaardtype: Melkrundveehouderij per hectare op basis van LEI rapport

	Diersoort		Ammoniak	
	RAV*	Aantal Dieren	Factor [kgNH ₃ /dier/jaar]	Totaal [kg NH ₃ /jaar]
Melkkoeien	A1.100.1	167	9,5	1587
Jongvee	A3	117	3,9	456
Totaal				2.043

* Regeling ammoniak en veehouderij

Tabel 2: Invulling standaardtype: Gesloten varkenshouderij per hectare op basis van knoppennotitie

			Ammoniak	
	RAV*	Aantal dieren	Factor [kgNH ₃ /dier/jaar]	Totaal [kg NH ₃ /jaar]
Kraamzeugen	D1.2	188	2,9	545,2
Guste en dr	D1.3	563	2,6	1463,8
Vleesvarkens	D3	5.250	1,4	7350
Gesp biggen	D1.1	2.700	0,23	621
Totaal				9.980

* Regeling ammoniak en veehouderij

Tabel 3: Invulling standaardtype: Pluimveehouderij per hectare

			Ammoniak	
	RAV*	Aantal dieren	Factor [kgNH ₃ /dier/jaar]	Totaal [kg NH ₃ /jaar]
Vleeskuikens	E5	200.000	0,045	9.000
Totaal				9.000

* Regeling ammoniak en veehouderij

Immissiepunten

De aangewezen zeer kwetsbare gebieden zijn bepaald aan de hand van www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=6. De stikstofdepositie is berekend ter plaatse van de relevante habitattypen binnen de Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal en Uiterwaarden Neder-Rijn. Beide Natura 2000-gebieden zijn gelegen binnen een afstand van 10 kilometer vanaf de grens van

het bestemmingsplangebied. Beschouwd is binnen de aangewezen Natura 2000-gebieden waar de meest kritische habitattypen zijn gesitueerd. Van de kritische habitattypen zijn de kritische depositiewaarden bepaald. Deze zijn niet alleen gelegen in het gedeelte van de Uiterwaarden die zijn aangewezen als Habitatrichtlijngebied, maar ook binnen de gronden die zijn aangewezen als Vogelrichtlijngebied. Dit heeft te maken met zogenaamde complementaire doelen. Dit zijn Habitatrichtlijndoelen die zijn opgenomen in een Vogelrichtlijngebied en andersom. Deze complementaire doelen dragen bij aan het halen van een landelijke gunstige staat van instandhouding

De kritische depositiewaarden zijn bepaald aan de hand van het rapport 'Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000', Alterra-rapport 2397.

Een overzicht van de rekenpunten is weergegeven in bijlage 2.

Uitkomsten

De depositieberekeningen zijn uitgevoerd voor het referentiejaar 2013 met behulp van het rekenprogramma KEMA-STACKS versie 13.1 (meest recente versie).

Op basis van bovenstaande uitgangspunten is tot de in de navolgende tabel weergegeven rekenresultaten gekomen. In de berekeningen is geen rekening gehouden met de mogelijkheid die het thans nog vigerende bestemmingsplan biedt om nieuwe bouwpercelen op te richten binnen het plangebied.

Punt	Coördinaat		Habitatype	KDW	Achtergrondconcentratie GCN 2012	Vigerend Kg/NH3/jaar	Toekomstig Kg/NH3/jaar	Verschil Kg/NH3/jaar
	X	Y						
1	155 755	426 709	H6510A	1429	1620	870,46	739,44	-131,02
2	156 205	428 348	H6510A	1429	1460	1396,24	1051,52	-317,72
3	157 623	429 450	H6430A	2400	1640	3444,32	2924,28	-520,04
4	158 678	430 828	H3150baz / H91E0A	2143	1750	4909,58	4933,24	23,66
5	161 001	432 646	H6510A / H91E0A	1429	2310	3107,35	3065,1	-42,25
6	160 526	434 083	H6510A	1429	1920	1424,73	1411,32	-13,41
7	166 377	433 329	H6510A	1429	2010	4105,07	3891,95	-213,12
8	171 313	433 982	H6510A	1429	1980	669,32	654,89	-14,43
9	174 444	433 802	H91E0A	2429	2450	416,1	398,06	-18,04
10A	177 061	433 470	H6510A	1429	1600	293,66	278,92	-14,74
10B	177 329	433 355	H6120	1286	1600	284,52	269,95	-14,57
11	180 322	432 392	H6120	1286	1540	206,39	196,41	-9,98
12	182 819	431 336	H6510A	1429	1690	194,38	157,01	-7,38
13	169 103	440 280	H91F0	1429	1680	459,04	451,76	-7,28

GCN 2012= Kaart Grootschalige Concentraties Nederland

Habitattypen: H6510A = glanshaver- en vossenstaarthooilanden

H91E0A = vochtige alluviale bossen

H6430A = ruigten en zomen (moerasspirea)

H3150baz = meren met krabbenscheer en fonteinkruiden – buiten afgesloten zeearmen

H6120 = stroomdalgraslanden

H91F0 = droge hardhoutooibossen

Uit bovenstaande tabel blijkt dat op alle punten, met uitzondering van punt nummer 4, er een afname plaatsvindt van de ammoniakdepositie als gevolg van het nieuwe bestemmingsplan ten opzichte van het thans vigerende bestemmingsplan. Bij punt 4 leidt maximalisatie van het toekomstige bestemmingsplan tot een toename van 23,66 N mol/ha/jr.

Zoals eerder gesteld kent het vigerende bestemmingsplan de mogelijkheid om nieuwe bouwvlakken op te richten binnen nagenoeg het gehele plangebied. Wanneer het vigerende bestemmingsplan dus wordt gemaximaliseerd zal de toename van de stikstofdepositie op alle punten hoger zijn dan is berekend. Dit geldt zeker ook voor punt 4. Punt 4 wordt omgeven met gronden die zijn aangewezen als 'oeverwal' en 'landbouwgebied zone B'. In beide gebieden kunnen nieuwe bouwvlakken worden opgericht met een maximale omvang van 1 ha. Op de oeverwallen zijn alleen grondgebonden agrarische bedrijven toegestaan in het 'landbouwgebied zone B' ook niet-grondgebonden agrarische bedrijven. De toename aan stikstofdepositie als gevolg van de mogelijke komst van deze bedrijven in de nabijheid van punt 4 en de mogelijkheid om binnen het gehele plangebied nieuwe bouwvlakken op te richten, maakt dat de berekende toename van 23,66 kg/NH₃/jaar minimaal gereduceerd wordt tot 0 kg/NH₃/jaar dan wel dat ook op dit punt een winst wordt behaald in ammoniakdepositie ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan.

Op grond van vorenstaande overwegingen wordt dan ook geconcludeerd dat het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied West Maas en Waal niet tot significante effecten leidt op Natura 2000-gebieden.

Gevolgen passende beoordeling

Omdat geconcludeerd is dat er geen significante effecten zijn te verwachten op het gebied van stikstof als gevolg van de maximalisatie van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied West Maas en Waal is het niet langer noodzakelijk dat er een passende beoordeling is opgesteld voor dit aspect.

Gevolgen planMER

Artikel 19kd Nbw 1998 heeft alleen gevolgen voor de referentiesituatie in de passende beoordeling. De referentiesituatie in het kader van de m.e.r. is ongewijzigd gebleven. Dit betekent dat de beoordeling die van is opgenomen in het MER (zie paragraaf 4.1 van deze aanvulling) ongewijzigd blijft.

4.3.4 Aanpassing bestemmingsplan

De wijziging van artikel 19kd Nbw 1998 leidt niet tot een aanpassing van het ontwerp-bestemmingsplan.

5 Conclusie

In het advies van de Commissie voor de m.e.r. op het planMER bestemmingsplan Buitengebied West Maas en Waal zijn de navolgende tekortkomingen geconstateerd.

- a Uit het MER blijkt dat bij de twee beschreven ontwikkelscenario's aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden Waal' door verstoring door depositie van stikstof niet kan worden uitgesloten. Het MER werkt echter geen alternatieven of combinatie(s) van mitigerende maatregelen uit waarmee deze aantasting met zekerheid kan worden voorkomen. Het MER beschrijft dus geen uitvoerbaar alternatief.
- b Bij het in kaart brengen van de milieugevolgen van het plan zijn uitgangspunten gekozen die niet in overeenstemming zijn met de randvoorwaarden die het plan stelt. Het gaat om het aantal dieren dat bij grondgebonden veehouderijen gehouden kan worden en om het mogelijk maken van mestvergisting.
- c In het MER ontbreekt een analyse van de gevolgen voor het milieu verbonden aan het uitbreiden van de waterberging ten zuiden van Beneden – Leeuwen.

In voorliggende aanvulling is voor deze tekortkomingen het volgende geconstateerd.

- a Nadat door de Commissie een advies is uitgebracht is de Nbw 1998 aangepast, in die zin dat voor de gevolgen van een bestemmingsplan op het gebied van stikstof niet de huidige feitelijke situatie als referentie moet worden genomen, maar in dit geval de vigerende bestemmingsplan. Op basis hiervan zijn nieuwe berekeningen uitgevoerd. Uit deze berekeningen blijkt dat maximalisatie van het nieuwe bestemmingsplan niet tot significante effecten leidt op Natura 2000-gebieden en derhalve het niet nodig is alternatieven of combinatie(s) van mitigerende maatregelen uit te werken. Zowel het maximale scenario als het realistische scenario zijn uitvoerbaar.
- b De naar aanleiding van het advies van de Commissie ontstane discussie heeft er toe geleid dat er een andere begripsbepaling voor grondgebonden veehouderij zal worden gehanteerd. Het mogelijk maken van mestvergisting was niet opgenomen in het ontwerpbestemmingsplan en zal ook niet opgenomen worden.
- c De waterberging ten zuiden van Benden – Leeuwen is al gerealiseerd. De wijzigingsbevoegdheid wordt dan ook uit het plan gehaald.

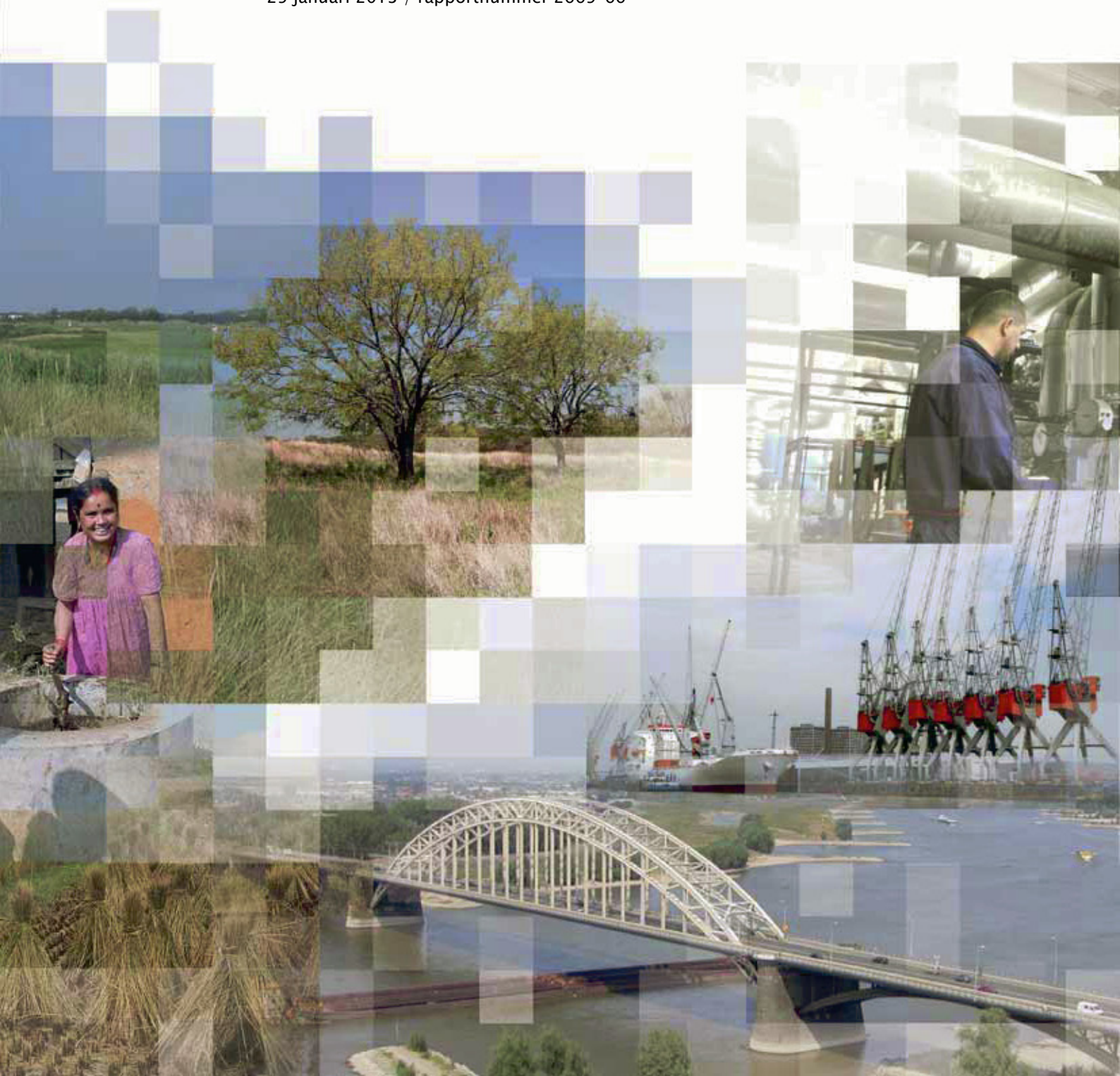

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan buitengebied West Maas en Waal

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

29 januari 2013 / rapportnummer 2669-66

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

De gemeente West Maas en Waal wil het bestemmingsplan voor het buitengebied actualiseren. Vanwege de nabijheid van kwetsbare natuur en omdat het bestemmingsplan kaderstellend is voor m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten, zijn een MER en een Passende beoordeling¹ opgesteld. Bevoegd gezag in deze procedure is de gemeenteraad van de gemeente West Maas en Waal. In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')² zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

Het MER beschrijft helder en navolgbaar de effecten van de ontwikkelingen die het bestemmingsplan maximaal mogelijk maakt, waarbij ook goed gekeken wordt naar effecten van andere dan landbouwactiviteiten. De diepgang van de analyses past bij het abstractieniveau van het plan. Het MER bevat ook een aantal zinvolle mitigerende maatregelen en formuleert duidelijke aanbevelingen voor het bestemmingsplan.

Wel signaleert de Commissie bij de toetsing van het MER nog enkele tekortkomingen. Zij acht het opheffen ervan essentieel voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan. De gesignaleerde tekorten zijn:

- Uit het MER blijkt dat bij de twee beschreven ontwikkelscenario's aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden Waal' door verstoring of door depositie van stikstof niet kan worden uitgesloten. Het MER werkt echter geen alternatieven of combinatie(s) van mitigerende maatregelen uit waarmee deze aantasting met zekerheid kan worden voorkomen. Het MER beschrijft dus geen uitvoerbaar alternatief.
- Bij het in kaart brengen van de milieugevolgen van het plan zijn uitgangspunten gekozen die niet in overeenstemming zijn met de randvoorwaarden die dat plan stelt. Het gaat om het aantal dieren dat bij grondgebonden veehouderijen gehouden kan worden en om het mogelijk maken van mestvergisting.
- In het MER ontbreekt een analyse van de gevolgen voor het milieu verbonden aan het uitbreiden van de waterberging ten zuiden van Beneden-Leeuwen.

De Commissie acht het opheffen van deze tekortkomingen essentieel omdat het MER een uitvoerbaar alternatief moet schetsen, dat eventueel tot stand komt dankzij maatregelen waarvoor het plan ruimte biedt. Ze adviseert dan ook om eerst het MER aan te vullen en pas daarna een besluit te nemen. In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe.

¹ Wordt hierna verwezen naar het MER, dan worden daarmee het MER en de Passende beoordeling tezamen bedoeld.

² De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens vindt u in bijlage 1 bij dit advies of op www.commissiemer.nl.

2. Gesignaleerde tekortkomingen

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en doet zij aanbevelingen voor de op te stellen aanvulling. Deze aanbevelingen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren van de aanbevelingen essentieel om het milieubelang voldoende waardig te kunnen meewegen bij de besluitvorming.

2.1 Beschrijving van alternatieven en maatregelen

Voornemen en uitgangspunten voor het maximale scenario

In het bestemmingsplan wordt het buitengebied opgesplitst in drie deelgebieden met verschillende functies en landschappelijke kenmerken: uiterwaarden, oeverwallen en komgronden. Het plan maakt per deelgebied andere ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk. Om de maximale gevolgen van het voornemen in beeld te kunnen brengen, zijn de volgende belangrijke keuzes gemaakt³:

- op de oeverwallen en de komgronden wordt bij alle bestaande bedrijven het bouwblok vergroot tot 2 ha⁴ en in de uiterwaarden met 10%;
- grondgebonden veehouderij is daarbij ingevuld als melkveehouderij en niet-grondgebonden als intensieve varkenshouderij;⁵
- op een deel van de komgronden ('zone A') schakelen alle bedrijven om naar intensieve veehouderij. Elders blijft de actuele verhouding tussen intensief en grondgebonden gehandhaafd;
- op elk bouwblok wordt een mestvergistingsinstallatie geprojecteerd;
- mogelijkheden voor verbreding van activiteiten worden maximaal benut;⁶

Daarnaast worden bijvoorbeeld ook de randvoorwaarden voor energieproductie voor eigen gebruik vastgelegd en de verdere ontwikkeling van de glastuinbouw ingeperkt.

(Voorkómen van) de gevolgen van het maximale scenario

Het MER schetst twee scenario's: een realistisch en een maximaal scenario. Het maximale scenario gaat ervan uit dat de ontwikkelruimte die het plan biedt, maximaal wordt benut. Dit scenario leidt tot een grote toename van het aantal dieren en bijgevolg tot een sterke toename van de emissie en depositie van stikstof⁷. In het plangebied ligt een deel van het Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden Waal'. In dit gebied komen stikstofgevoelige habitattypen voor, zoals stroomdalgraslanden, waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd en waarvoor nu al de kritische depositiewaarde voor stikstof wordt overschreden. De extra depositie van stikstof vormt een belemmering voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding

³ Par. 4.4.3 van het MER en par. 5.1.1 van de Passende beoordeling.

⁴ Bij recht wordt een bouwvlak toegewezen van maximaal 1,5 ha, dat op grond van een wijzigingsbevoegdheid is uit te breiden tot 2 ha.

⁵ Voor melkvee is uitgegaan van 425 dieren op 2 ha en voor intensieve veehouderij van 10.000 vleesvarkens.

⁶ Bij agrarische bedrijven en woningen worden nevenfuncties mogelijk gemaakt zoals: het aanbieden van zorg, kampeervoorzieningen, kleinschalige horeca of bed & breakfast.

⁷ Par. 5.2.3 van het MER en par. 5.3 van de Passende beoordeling.

van de habitattypen en soorten die voor stikstof gevoelig zijn.⁸ De ontwikkelingen in de veehouderij leiden ook tot:

- een sterke toename van de geurbelasting en van het aantal gehinderde personen.⁹
- achteruitgang van de landschappelijke kwaliteit en tot vervaging van het onderscheid tussen de oeverwallen en de komgronden.¹⁰
- verstoring van bijvoorbeeld ganzen en smienten als gevolg van de toegenomen recreatie.¹¹

Het realistische scenario, geëxtrapoleerd uit de trend over de voorbije jaren, veronderstelt dat er geen grote verschuivingen optreden in de omvang en samenstelling van de agrarische sector en dat er dus geen noemenswaardige wijzigingen in milieueffecten zullen optreden. In dit scenario zijn de effecten op de natuur veel geringer, maar de kans op significant negatieve effecten is ook dan niet uitgesloten.¹²

Het MER benoemt een aantal maatregelen die kunnen worden ingezet om hinder voor de omgeving en aantasting van de natuur terug te dringen of, bij voorkeur, te voorkomen.¹³ De haalbaarheid en effectiviteit van voorgestelde maatregelen¹⁴ is echter niet aannemelijk gemaakt, en is daarmee onzeker. Bovendien is in het MER geen alternatief uitgewerkt, gebaseerd op een afgewogen en samenhangende combinatie van maatregelen, dat zich richt op het voorkómen van effecten op de natuur. Overigens zou het verminderen van effecten niet alleen bereikt kunnen worden door gebruik te maken van maatregelen, maar ook door het bijstellen van de doelstellingen van het project.¹⁵ Omdat het MER geen uitvoerbaar alternatief beschrijft, kan het bevoegd gezag zich er op grond van het MER en de Passende beoordeling niet van verzekeren dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zullen worden aangetast.¹⁶

De Commissie vindt het essentieel voor het besluit dat er een alternatief wordt gedefinieerd waarmee de aantasting van de natuurlijke kenmerken en waarden van het Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden Waal' kan worden uitgesloten.

⁸ Par. 5.3.2 van het MER en par. 5.4 van de Passende beoordeling.

⁹ Par. 5.5.1 van het MER.

¹⁰ Par. 5.4 van het MER.

¹¹ Par. 5.3.4 van het MER en par. 4.2 van de Passende Beoordeling.

¹² Par. 5.3.3 en 5.3.4 van het MER.

¹³ Pagina 126 van het MER.

¹⁴ Zoals opzetten van een gemeentelijke salderingsbank.

¹⁵ Voorbeelden zijn het uitbreiden van de zones waarin geen omschakeling naar intensieve veehouderij mogelijk wordt gemaakt of het niet mogelijk maken deze omschakeling.

¹⁶ Volgens artikel 19j, eerste lid van de Natuurbeschermingswet 1998, moet het bevoegd gezag bij het besluit tot vaststelling van het plan rekening houden met de gevolgen die het plan kan hebben voor Natura 2000-gebieden. Het besluit kan pas worden genomen als aan alle voorwaarden van artikel 19g en 19h is voldaan. Dat betekent dat, wanneer aantasting van natuurlijke kenmerken niet valt uit te sluiten, de ADC-toets doorlopen dient te worden.

2.2 Uitgangspunten voor het berekenen van milieugevolgen

Inschatting van het aantal dieren bij grondgebonden bedrijven

Het bestemmingsplan bepaalt dat grondgebonden bedrijven op de oeverwallen en in zone B van de komgronden ook grondgebonden blijven. Over hoeveel bedrijven het gaat, wordt niet duidelijk uit het MER of het plan. Het plan definieert grondgebonden bedrijf als volgt: een agrarisch bedrijf dat gericht is op het ontwikkelen van activiteiten waarbij de productie geheel of nagenoeg geheel afhankelijk is van het producerend vermogen van de grond (als productiemiddel) waar het bedrijf over kan beschikken.¹⁷ In het geval van grondgebonden melkveehouderij zou dat betekenen dat het veevoer in hoofdzaak wordt betrokken van eigen of gepacht land in de omgeving van het bedrijf en de geproduceerde mest op deze gronden kan worden toegepast.

Het maximale scenario gaat ervan uit dat de grondgebonden bedrijven op de oeverwallen en in zone B van de komgronden zich ontwikkelen tot bedrijven met 2 ha melkrundvee. Daarbij wordt de relatie met de grond waarover het bedrijf beschikt losgelaten en wordt gerekend aan de hand van het aantal dieren dat binnen het bouwvlak kan worden ondergebracht. Naar verwachting leidt dat tot grotere aantallen rundvee dan wanneer wordt uitgegaan van de draagkracht van de grond waarover een bedrijf beschikt, en dus tot een grotere aantasting van de natuur.

De Commissie illustreert het probleem aan de hand van twee rekenvoorbeelden:

- In het plangebied komen 144 bedrijven voor met graasdieren.¹⁸ De actuele oppervlakte voor grondgebonden melkveehouderij in het plangebied wordt geschat op 4.000 ha.¹⁹ Gemiddeld beschikt een grondgebonden bedrijf dus over 25 tot 30 ha grond. In het MER wordt aangenomen dat een dergelijk bedrijf in de toekomst 425 dieren huisvest. Wordt de draagkracht van de grond als uitgangspunt genomen, dan kunnen naar schatting 2,5 grootvee-eenheden (GVE) per hectare worden gehouden.²⁰ Grondgebonden zou een bedrijf van 30 ha dus niet meer dan 75 dieren kunnen huisvesten of slechts 20% van het aantal waarvan het MER uitgaat.
- Wordt de draagkracht van de grond als uitgangspunt genomen, dan bedraagt het maximale aantal stuks vee dat op 4.000 ha gehouden kan worden, ongeveer 10.000 GVE. Dat aantal is vergelijkbaar met het actuele aantal van 11.000 dat in tabel 2.3 van het MER staat vermeld. In het plangebied is dus naar verwachting geen ruimte voor groei van het aantal dieren in de grondgebonden melkveehouderij.

De Commissie concludeert dat het MER een uitgangspunt lijkt te hanteren dat niet in overeenstemming is met de randvoorwaarde die in het plan voor grondgebonden landbouw geldt.

De Commissie vindt het essentieel voor het besluit dat bij het in kaart brengen van de maximale milieugevolgen van dieren aantallen wordt uitgegaan die in overeenstemming zijn met

¹⁷ Bestemmingsplan Hoofdstuk Inleidende regels artikel 1.50.

¹⁸ Tabel 2.1 van het MER.

¹⁹ Som van de oppervlakte voor grasland en voedergrassen zoals vermeld in tabel 2.2 van het MER.

²⁰ Richtinggevend hiervoor zijn de gegevens uit het rapport "Een definitie van grondgebonden melkveehouderij." van K.J. Hin, F. van de Schans en F. Padt, CLM Onderzoek en advies BV, Utrecht, juli 2004.

de randvoorwaarden van het bestemmingsplan. Verder moet duidelijk zijn hoeveel van de bedrijven die zijn gevestigd op de oeverwallen en in zone B van de komgronden, grondgebonden blijven op grond van het bestemmingsplan.

Mestvergisting

In het maximale scenario is aangenomen dat op elk bouwblok een mestvergistingsinstallatie wordt gerealiseerd met een capaciteit van 15.000 m³ per jaar. De Commissie vindt in het bestemmingsplan geen aanknopingspunt op grond waarvan een dergelijke activiteit mogelijk zou zijn. Verder wijst ze er op dat aan dergelijke installaties veiligheidsrisico's verbonden zijn. In tegenstelling tot wat het MER aangeeft,²¹ zouden dus nieuwe risicovolle inrichtingen mogelijk worden gemaakt.²²

De Commissie vindt het essentieel voor het besluit dat duidelijk is of mestvergisting mogelijk wordt gemaakt en onder welke randvoorwaarden. Worden mestvergisters niet toegestaan, dan dient de aanvulling op het MER hiermee rekening te houden.

2.3 Waterberging

Het MER en het bestemmingsplan²³ maken melding van een wateropgave die (middels een wijzigingsbevoegdheid) gerealiseerd kan worden langs de N322, in de nabijheid van de twee terreinen die daarvoor nu al worden gebruikt. Beide documenten verwijzen naar onderliggende documenten zoals het landschapsontwikkelingsplan, de waterplannen en het gemeentelijk rioleringsplan voor de onderbouwing van het voornemen. In geen van de documenten is een analyse gemaakt van de positieve en negatieve milieugevolgen van deze ingreep. Zo zou aangegeven kunnen worden

- waar en hoe vaak hiermee wateroverlast kan worden voorkomen;
- of in het gebied beschermde weidevogels voorkomen;
- of het verwachte gebruik voor waterberging voor deze vogels een bedreiging kan vormen.

De Commissie vindt het essentieel voor het besluit dat de milieugevolgen van waterberging in het gebied langs de N322 worden beschreven.

²¹ Par. 5.6.4 van het MER.

²² Tussen deze inrichtingen en kwetsbare objecten moet een veilige afstand worden aangehouden die vooral afhankelijk is van de omvang van de gasopslag(en). Voor opslagen tot 4.000 m³ is normaal een veiligheidsafstand van 50 m voldoende. Dezelfde minimumafstand wordt ter voorkoming van geurhinder geadviseerd. Voor mestvergisting bij een veehouderij zijn daarom geen aanvullende afstandseisen voor veiligheid nodig (Infomil, Handreiking covergisting).

²³ Pagina 75 van het MER en hoofdstuk 7 (Watertoets) van het bestemmingsplan.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente West Maas en Waal

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente West Maas en Waal

Besluit: Vaststellen van een bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r.: plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorieën C14/D14 en passende beoordeling

Activiteit: De gemeente West Maas en Waal herzielt haar bestemmingsplan buitengebied

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in De Waalkanter van 16 mei 2012

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 17 mei t/m 27 juni 2012

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 2 mei 2012

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 9 juli 2012

kennisgeving MER in De Waalkanter en in de Staatscourant van 7 november 2012

ter inzage legging MER: 8 november t/m 20 december 2012

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 14 november 2012

voorlopig toetsingsadvies uitgebracht: 19 december 2012

toetsingsadvies uitgebracht: 29 januari 2013

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Ir. J.J. Bakker

W. Foppen

Dr. J. Lembrechts (secretaris)

Prof. dr. ir. R. Rabbinge (voorzitter)

R. Vrolijk

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaak die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of

onvolkomenheden van ondergeschikt belang. Meer informatie over de werkwijze van de Commissie vindt u op www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies :

- PlanMER Bestemmingsplan Buitengebied West Maas en Waal. Oranjewoud, Oosterhout, 1 november 2012.
- Passende Beoordeling Bestemmingsplan Buitengebied West Maas en Waal . Oranjewoud, Oosterhout, 1 november 2012
- Ontwerp bestemmingsplan buitengebied West Maas en Waal van 5 november 2012, NL.IMRO.0668.BUIWestMenW-OW01

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

**Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Bestemmingsplan buitengebied West Maas en Waal**

ISBN: 978-90-421-3655-7

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

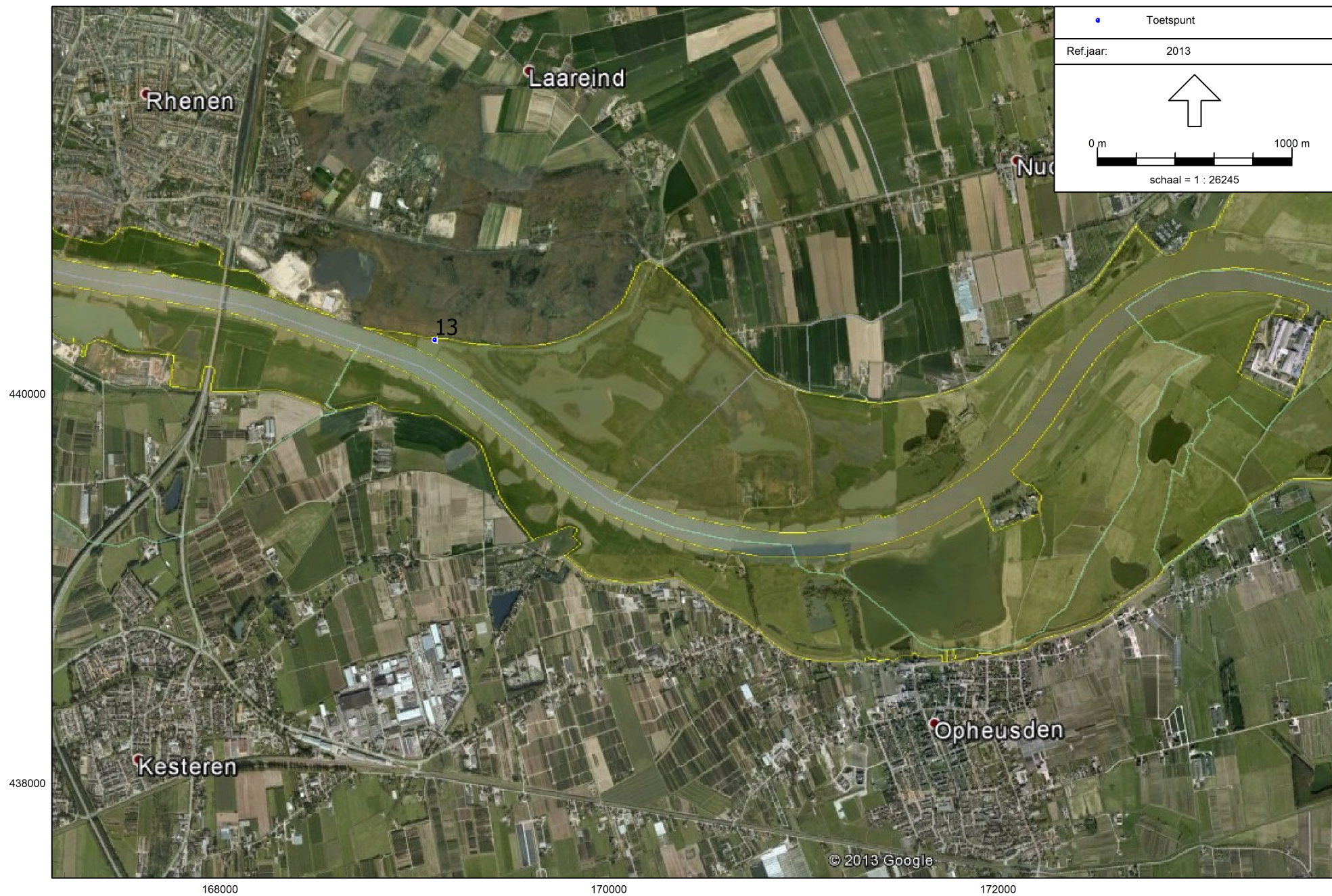
F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

Luchtkwaliteit - STACKS-D, [versie van Gebied - eerste model] , Geomilieu V2.21

Immissiepunt Uiterwaarden Neder-Rij